

TEKMUN'24

Çalışma Rehberi

TBMM

Gündem Maddesi:
Mavi vatanın stratejik önemi ve bölgesel
işbirlikleri.

İçindekiler

1. Mektuplar	3
1.1. Genel Sekreter Mektubu	3
1.2. Akademi Başkanı Mektubu	3
1.3. Komite Genel Sekreter Mektubu	3
2. Komiteye Giriş	4
2.1. Komiteye İşleyişi	4
3. Gündem Maddesine Giriş	5
3.1. Mavi Vatanın Nedir	5
3.2. Mavi Vatanın Tarihi	5
3.3. Mavi Vatanın Tarihi Kronolojik Sıralaması	6
3.4. Cihat Yayıcı Kimdir?	7
3.5. Mavi Vatanın Türkiye'ye Katkıları	8
3.6. Mavi Vatanın Türkiye'ye Olası Zararları	8
3.7. Mavi Vatanın Haritası	9
3.8. UNCLOS (Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi)	9
3.9. Lozan Barış Antlaşması	10
3.10. Türkiye ve Yunanistan Arasındaki Mil Sorunu	11
3.11. Türkiye'nin Bölgelerdeki Aktif Faaliyetleri	12
4. Türkiye Cumhuriyeti'nin Düşüncesi	14
5. Dış Devletlerin Düşünceleri	15
6. Sözlük	19
7. Komitede Değinilmesi Gereken Konular	20
8. Daha Fazla Okuma ve Araştırma	20
Kaynakça	20

1. Mektuplar

1.1. Genel Sekreter Mektubu

Değerli TBMM Komitesi Katılımcıları,

Sizleri büyük emeklerle hazırladığımız konferansımızda ağırlamaktan onur duyuyorum. En iyi akademik konferansı düzenlemek amacıyla başladığımız bu projede diğer Birleşmiş Milletler komitelerinin yanı sıra Türkiye Büyük Millet Meclisi komitesini kurmak, ülkemizin iç siyaseti hakkında bilgi sahibi olmak için aldığımız bir karardır. Komiteyi en güzel şekilde inşaa eden komite genel sekreterimize de emekleri için ayrıca teşekkür etmek istiyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türkiye Cumhuriyeti'nin yasama organıdır. Önemli kararların hayata geçirildiği farklı görüşten insanların ülkemiz için önemli kararlar aldığı kurumdur. Bu nedenle her Türk gencinin TBMM hakkında bilgi sahibi olması önemlidir.

Komitenin gündem maddesi olan Mavi Vatan, Türkiye'nin deniz yetki alanlarında haklarını koruması ve dış tehditlere karşı caydırıcılığını artırmak için önemlidir. Bu strateji aynı zamanda, Türkiye'nin denizlerdeki sınırlarını belirleyerek, uluslararası alanda tanınması ve korunması gereken haklarını savunmasını amaçlar. Özellikle son yıllarda Doğu Akdeniz'de hidrokarbon kaynakları üzerindeki anlaşmazlıklar ve kıta sahanlığı gibi konular, Mavi Vatan'ın Türkiye'nin güvenlik ve dış politika stratejisinde önemli bir yere sahip olmasına neden olmuştur. Bu konu hakkında komitedeki delegelerin yani sizlerin en iyi çözümleri bulacağına inanıyorum. Konferansımızda hepinize başarılar dilerim.

Saygılarımla,

TEKMUN Genel Sekreteri

Tuğba Sevdener Karataş

1.2. Akademi Başkanı Mektubu

Değerli Deleğeler,

Tekmun'24 konferansımıza hoşgeldiniz! Bu yıl,sizleri Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Komitesi'nde görmekten mutluluk duyuyorum. Akademi Başkanı olarak,bu önemli süreçte size rehberlik etmek ve konferansın her aşamasında destek sağlamak benim için bir onurdur.

Komitemizin gündeminde,Mavi Vatan doktrini de önemli bir yer tutacaktır.Mavi Vatan,Türk milletinin denizlerdeki haklarını ve egemenliğini savunarak,denizlerdeki stratejik önemin giderek arttığı bir dönemde,ulusal güvenlik ve ekonomik kalkınma açısından kritik bir meseledir.Türkiye'nin deniz yetki alanlarını koruma ve savunma konusundaki kararlılığı , dış politikasının merkezine oturmaktadır.

Size sunduğumuz çalışma rehberinin, TBMM komitemize en iyi şekilde hazırlanmanıza yardımcı olacağına ve her birinizin en iyi şekilde performans sergilemesine olanak tanıyacağına inanıyorum. Komitenin başarılı bir şekilde işlenmesi için sadece bireysel çabalarınız değil,aynı zamanda işbirliği ve kolektif düşünce tarzınız da kritik öneme sahiptir

Hepinizin Tekmun'24'te gösterdiğiniz azim ve kararlılıkla unutulmaz bir deneyim yaşayacağına olan inancım sonsuzdur.

Katılımlarınızla konferansı daha değerli hale getireceksiniz.

Başarılar dilerim,

TEKMUN Akademi Başkanı

Nilgün Nihal Çalık

1.3. Komite Genel Sekreter Mektubu

Sevgili Delegeler,

Mektubuma sizleri bu güzide konferansta komitemiz içerisinde göreceğimden onur duyduğumu belirterek başlamak istiyorum. Ardından ise bu etkinliği düzenleyen ve beni bu komitede olmaya layık gören Akademi Ekibi ve Sekretarya üyelerine canıgönülden teşekkürlerimi iletiyorum.

Komitemiz şu ana kadar gitmiş olduğunuz komitelerden işleyiş olarak biraz farklı olacak. Bizler bu komitede diğer Birleşmiş Milletler komiteleri gibi değil bizatihi Türkiye Cumhuriyeti'nin içerisinde bulunan Türkiye Büyük Millet Meclisini simüle edeceğiz.

Komite içerisinde hepiniz TBMM'ye bağlı birer vekil olacaksınız ve gündem maddesi içeriğinde önce çözümler bulacaksınız ve bu çözümleri bir çözüm kağıdına aktaracaksınız. Son olarak ise bu çözümleri oylayarak kabul edilen tarafı ile resmiyete geçireceksiniz.

Gündem Maddemiz olan mavi vatan Türkiye Cumhuriyeti için çok önemli olup iyi düşünülmesi ve karar verilmesi gerekmektedir bu kararları siz değerli vekillerimiz alacaksınız bu kararları alırken birçok faktörü düşünecek gruplara ayrılacaksınız. Komite genel sekreteriniz olarak tüm vekillerimin en iyi kararları alacağına inanıyorum ve şimdiden hepinizi konferansta görmeyi umut ediyorum.

Esenlikler dilerim.

Komite Genel Sekreteri
Yunus Emre Tutucu

2. Komiteye Giriş

Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türkiye'nin yasama organı olarak kanun yapma, hükümeti denetleme, bütçeyi onaylama ve uluslararası anlaşmaları onaylama gibi temel görevleri üstlenir. Ayrıca, savaş ilan etme, anayasa değişikliklerini onaylama gibi kritik kararlar alır. TBMM, halkın temsilcileri aracılığıyla demokrasinin işlemlerini sağlar ve Türkiye'nin ulusal çıkarlarını korur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, 600 milletvekilinden oluşur. Bu vekiller, beş yılda bir yapılan genel seçimlerle belirlenir. TBMM'de yasama faaliyetleri, komisyonlar ve genel kurul aracılığıyla yönetilir. Kanun teklifleri ve yasa tasarıları önce ilgili komisyonlarda görüşülür, ardından genel kurula sunulur ve genel kurul içerisinde oylama yapılır. Genel kurulda kabul edilen kanunlar, Cumhurbaşkanının onayına sunulur.

Resim1: Türkiye Büyük Millet Meclisi Logosu

2.1. Komiteye İşleyişi

Komitemizin işleyişi ilk bir buçuk veya iki gün dışişleri komisyonunda bir yasa tasarısı hazırlayarak geçecektir. Yasa tasarısı aşamasında komisyonumuz içerisinde vekillerimiz birbirleri ile istişare ederek sorunlara çözümler ve önlemler alacaklar ardından da bu çözümleri ortak bir yasa tasarısında birleştirip son günde ise ortak seçilen komite sözcüsü tarafından bu maddeleri okuyarak oylamaya sunacaklar. Vekiller oylama esnasında tasarıyı kabul edebilirler veya reddedebilirler.

Resim2: Türkiye Büyük Millet Meclisi

3. Gündem Maddesine Giriş

Gündem Maddesi: Mavi vatanın stratejik önemi ve bölgesel iş birlikleri.

3.1. Mavi Vatanın Nedir

Mavi Vatan, Türkiye Cumhuriyeti'nin denizlerdeki egemenlik haklarının korunması ve deniz yetki alanlarının genişletilmesi, Mavi Vatan stratejisi kapsamında büyük önem taşımaktadır. Bu strateji, Türkiye'nin Akdeniz, Ege ve Karadeniz'deki deniz yetki alanlarını koruma ve genişletme politikasını içermekte olup, ülkemizin milli güvenliği, ekonomik çıkarları ve bölgesel liderliği açısından kritik bir role sahiptir. Mavi Vatan, denizlerdeki ekonomik haklar, enerji kaynaklarına erişim, balıkçılık faaliyetleri ve deniz ticareti gibi çok boyutlu meseleleri kapsamakta ve bu nedenle kapsamlı bir yaklaşımla ele alınması gereken bir konudur. Mavi Vatan konusunda unutulmaması gereken şudur ki Mavi Vatan sadece 1 denizi kapsamaz Türkiye'nin tüm deniz haklarını savunmayı amaçlayan bir doktrindir.

3.2. Mavi Vatanın Tarihi

Mavi Vatan Kavramının ortaya çıkışı 2000'li yıllara dayanır. İlk olarak 2006 yılında Amiral Cem Gürdeniz tarafından Karadeniz ve Deniz Güvenliği sempozyumunda tanıtıldı. Fikir, 2010 yılında emekli Amiral Cihat Yayıcı'nın Temel Deniz Hukuku kitabında konsepti daha da geliştirmesiyle ivme kazandı.

Mavi Vatan doktrini, özellikle 2019 yılında gerçekleştirilen "Mavi Vatan Tatbikatı" ile pratik bir boyut kazanmış ve bu tatbikat, Türkiye'nin Ege, Akdeniz ve Karadeniz'deki deniz gücünü aynı anda gösterebilme kapasitesine vurgu yapmıştır; Türkiye'nin denizlerdeki haklarını savunma konusundaki kararlılığını ortaya koymuştur. Mavi Vatan, Türkiye'nin hem ulusal hem de uluslararası arenada denizlerdeki çıkarlarını savunmak için kullandığı önemli bir stratejik kart olarak öne çıkmıştır. Ayrıca, bu doktrin Türkiye'nin Yunanistan ile Ege Denizi'nde yaşadığı sorunları da doğrudan etkilemektedir. Ege sorunu, iki ülke arasında kıta sahanlığı, hava sahası ve deniz yetki alanları gibi konularda ciddi anlaşmazlıklara sebep olmuştur. Türkiye, Yunanistan'ın deniz yetki alanlarını 12 mile çıkarma girişimlerine karşı çıkmakta ve bu hamlenin, Türkiye'nin Akdeniz'deki hareket serbestisini kısıtlayacağını savunmaktadır.

Enerji Keşifleri ve Nakil Projeleri: Doğu Akdeniz'de bulunan doğalgaz ve petrol yatakları, başta Türkiye, Yunanistan, Güney Kıbrıs, İsrail ve Mısır olmak üzere birçok ülke için stratejik öneme sahiptir. Bölgedeki enerji kaynakları, Avrupa'nın enerji güvenliği açısından da önemlidir. Türkiye, bu kaynakların bölgesel barış ve iş birliği adına değerlendirilmesi gerektiğini savunmaktadır ve bölgede faaliyetlerini sürdürmektedir. Ayrıca Karadeniz'de bulunan doğal gazların çıkarılması Türkiye'nin ekonomisine katkı sağlamıştır.

***Askeri Tatbikatlar:** Türkiye, Doğu Akdeniz'deki deniz haklarını korumak için ABD gibi diğer ülkelerle ortak tatbikatlar yapmaktadır. Örneğin, 2019'da Mavi Vatan sınırları içerisinde eş zamanlı olarak tatbikat düzenlendi. Bu tür tatbikatlar, denizlerdeki askeri caydırıcılığı artırmak için önemli adımlar olarak görülmektedir.*

3.3. Mavi Vatanın Tarihi Kronolojik Stralaması

***2004:** Türkiye, Ege denizi ve Akdeniz'deki deniz yetki alanları üzerindeki haklarını savunarak Birleşmiş Milletlere bir not vermiştir. Bu notta Türkiye'nin denizler üzerindeki egemenlik hakları belirtilmiştir.*

***2005:** Türkiye, kıta sahanlığının sınırlarını ikinci bir not ile Birleşmiş Milletlere bildirmiş ve bu haklarını tekrar vurgulamıştır.*

***2006:** Akdeniz Kalkanı Harekâtı başlatılmıştır. Bu harekât, tartışmalı deniz alanlarında Türkiye'nin deniz gücünü göstermek ve haklarını korumak amacıyla yürütülen bir operasyon olmuştur. Amiral Cem Gürdeniz tarafından Mavi Vatan kavramı kullanılmıştır.*

***2010:** Emekli Amiral Cihat Yaycı'nın "Temel Deniz Hukuku" kitabı ile kavram daha da güçlendirilmiştir. Yaycı, bu kitapta Mavi Vatan'ın hukuki dayanaklarını açıklamış ve teorik temellerini daha da sağlamlaştırmıştır.*

***2015:** Türkiye, Mavi Vatan doktrinini uygulamaya başladı ve bu süreçte askeri ve deniz kuvvetleri Doğu Akdeniz'de daha aktif bir rol oynamaya başladı. Bu süreçte Türkiye'nin enerji politikaları ve denizcilik stratejileri daha fazla önem kazandı.*

***2019:** Türkiye- Libya arasında 27 Kasım 2019 tarihinde Akdeniz'de deniz yetki alanlarının sınırlandırılmasına ilişkin mutabakat muhtırası İstanbul'da imzalandı ve Türkiye'de, 7195 sayılı kanunla uygun bulundu.7 Aralık 2019'da Resmî Gazete'de yayımlanarak iç hukukta yürürlüğe girdi. Libya'da ise 6 Aralık 2019'da onaylanarak Libya iç hukukunda yürürlüğe girdi. BM'ye bildirilmesiyle dünyaya ilan edilen bu anlaşma sayesinde Libya ile Türkiye denizden komşu oldu.*

***2019:** Türkiye, Ege Denizi, Akdeniz ve Karadeniz'de eşzamanlı olarak büyük çaplı **Mavi Vatan Tatbikatı** düzenledi. Bu tatbikat, Türkiye'nin denizlerdeki egemenlik haklarını ve askeri kapasitesini vurgulayan önemli bir adım olmuştur.*

2022: Türk Deniz Kuvvetleri Komutanlığı tarafından 122 gemi ve 41 hava vasıtasının katılımıyla Ege Denizi, Karadeniz ve Doğu Akdeniz'de eş zamanlı olarak Mavi Vatan-2022 tatbikatı gerçekleştirildi.

3.4. Cihat Yaycı Kimdir?

Cihat Yaycı 1966 yılında Elâzığ'da doğmuştur. 1984 yılında Deniz Lisesi'nden, 1988 yılında da Deniz Harp Okulu'ndan mezun olmuştur. Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'nun çeşitli gemilerinde branş subayı, bölüm amiri ve komutanlık gibi görevlerde bulunmuştur. Sonrasında Marmara Üniversitesi'nde insan

kaynakları alanında, ABD'de de fizik mühendisliği ve elektronik mühendisliği alanında yüksek lisans yaptı ve İstanbul Üniversitesi'nde de uluslararası ilişkiler bölümünde doktorasını tamamladı. 2016 yılında Tümamiralliğe terfi etti ardından 2017 yılına kadar Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Personel Daire Başkanlığı görevini yürüttü. 20 Ağustos 2017'de de Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Kurmay Başkanlığı görevine getirildi. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yayınladığı kararla Genel Kurmay Başkanlığı emrine atandı. Doğu Akdeniz konusunda çok sayıda çalışmaya imza atan Yaycı, Türkiye'nin deniz kıta sahanlığı egemenliğine verdiği "Mavi Vatan" konseptinin mimarı olarak gösterilmektedir.

Resim3: Cihat Yaycı

Yaycı, yayınladığı kitaplarda Türkiye'nin Libya ile Mınhasır Ekonomik Bölgeler anlaşması imzalayarak, Doğu Akdeniz'de nüfuzunu artırabileceğini ve diğer ülkelerin güç kazanma çabalarını sekteye uğratabileceğini savunmaktadır.

Yaycı, Doğu Akdeniz'deki güç mücadelesinde Libya'nın anahtar olduğunu söylemektedir ve Akdeniz haritasının farklı bir bakışla ele alınarak, Türkiye'nin Marmaris-Fethiye-Kaş hattının Libya'nın Derne-Tobruk-Bardiya'ya kıyı hattıyla komşu olarak değerlendirilmesi gerektiği vurguluyor.

Türkiye ile Libya'da Trablus merkezli, Birleşmiş Milletler tarafından tanınan Ulusal Mutabakat Hükümeti arasında Kasım ayında, Mınhasır Ekonomik Bölgelerin sınırlandırılmasına ilişkin anlaşma imzalandı.

Bu anlaşma ile Türkiye'nin dünya üzerindeki eğimli duruşundan yola çıkarak diyagonal hatların oluşturulması sonucunda Akdeniz'in karşı kıyısındaki sahillere ulaşmış ve Münhasır Ekonomik Bölgelerin batı sınırını oluşturmuş oldu. Cihat Yayıcı bu anlaşmanın önemini hem konuşmalarında hemde yazılarında yer vermiş ve bu anlaşmanın öncülerinden olmuştur

3.5. Mavi Vatanın Türkiye'ye Katkıları

"Mavi Vatan" kavramı, Türkiye'ye stratejik, ekonomik ve siyasi açıdan birçok katkı sağlamaktadır. Öncelikle, bu kavram Türkiye'nin deniz yetki alanlarındaki potansiyel enerji kaynaklarına erişimini artırarak, Doğu Akdeniz'deki zengin doğalgaz ve petrol rezervlerinden faydalanmasına olanak tanımaktadır. Bu durum, enerji bağımsızlığını güçlendirirken, enerji ithalatını azaltarak ekonomik kalkınmayı da hızlandırabilir. Ayrıca, Türkiye'nin deniz ticaret yolları ve limanları üzerindeki stratejik konumu, deniz ticaretinden elde edilen gelirlerle ekonomisini desteklemektedir. Deniz yetki alanlarının genişlemesi, balıkçılık sektörünün gelişimini de teşvik ederek istihdam ve gelir artışı sağlamaktadır.

Stratejik açıdan, Mavi Vatan, Türkiye'nin deniz sınırlarını koruma ve deniz güvenliğini sağlama amacını taşır. Bu bağlamda, deniz kuvvetlerinin modernizasyonu, Türkiye'nin denizlerdeki çıkarlarını daha etkili bir şekilde korumasını ve bölgedeki caydırıcılığını artırmasını sağlar. Uluslararası düzeyde, Türkiye, Mavi Vatan politikası ile Doğu Akdeniz ve Ege Denizi'nde diplomatik ve askeri bir varlık göstererek bölgesel bir güç haline gelirken, deniz yetki alanlarını uluslararası hukuka dayandırarak hukuki bir avantaj elde eder.

Ayrıca, denizcilik ve bilimsel araştırmalar alanında da önemli fırsatlar sunar; bu durum, Türkiye'nin deniz kaynaklarını daha verimli kullanmasını ve gelirlerini artırmasını sağlar. Son olarak, Ege ve Akdeniz'deki deniz yetki alanları, deniz turizmine katkı sunarak, doğal güzelliklerin korunmasına ve turizm gelirlerinin artmasına da yardımcı olur. Tüm bu unsurlar, Mavi Vatan kavramının Türkiye'nin denizlerdeki stratejik ve ekonomik haklarını koruma çabalarını simgelediğini ve bu bağlamda enerji kaynakları, deniz güvenliği, bölgesel diplomasi ve ekonomik büyüme gibi birçok alanda Türkiye'ye önemli avantajlar sağladığını göstermektedir.

3.6. Mavi Vatanın Türkiye'ye Olası Zararları

"Mavi Vatan" kavramı, Türkiye'ye sağladığı pek çok avantajın yanı sıra bazı zararları ve olumsuz etkileri de beraberinde getirmektedir. Öncelikle, bu politika, Doğu Akdeniz'de ve Ege Denizi'nde komşu ülkelerle, özellikle Yunanistan ve Kıbrıs ile gerginliğe yol açabilir; bu da askeri çatışma veya diplomatik kriz riskini artırmaktadır. Bölgedeki diğer ülkeler, Türkiye'nin deniz yetki alanlarını genişletme çabalarını tehdit olarak algılayabilir ve bu durum Türkiye'nin dış politikası üzerinde olumsuz etkilere neden olabilir. Ayrıca, Mavi Vatan politikası, Türkiye'nin deniz kuvvetlerini güçlendirmek için yüksek maliyetli askeri harcamalar yapmasını gerektirebilir; bu harcamalar, ekonomik kaynakların başka alanlara yönlendirilmesini engelleyebilir ve uluslararası yatırımcıların Türkiye'ye yönelik ilgisini azaltabilir.

Bölgedeki gerginlikler, çevresel etkilere de yol açabilir. Deniz kaynaklarının aşırı kullanımı ve petrol-gaz arama faaliyetleri, deniz ekosistemlerine zarar verebilir ve bu da deniz yaşamının çeşitliliğini tehdit edebilir. Ayrıca, Türkiye'nin deniz yetki alanlarını savunma çabaları, uluslararası hukukun ihlali iddialarına yol açabilir ve bu durum, Türkiye'nin uluslararası platformlarda karşılaşabileceği diplomatik sorunları artırabilir. İç politikada ise, Mavi Vatan politikası, halk arasında farklı görüşler oluşturabilir; bu durum, toplumsal huzursuzluklara ve bölünmelere yol açabilir. Sonuç olarak, Mavi Vatan kavramı Türkiye'ye önemli stratejik ve ekonomik avantajlar sağlasa da, beraberinde getirdiği bölgesel gerginlikler, ekonomik maliyetler, çevresel etkiler, diplomatik sorunlar ve toplumsal etkiler gibi ciddi zararlar da bulunmaktadır. Bu nedenle, Mavi Vatan politikalarının dikkatli bir şekilde yönetilmesi ve dengelenmesi gerekmektedir.

3.7. Mavi Vatanın Haritası

Aşağıdaki harita emekli Amiral Cihat Yaycı'nın çizdiği 462 bin kilometrekareyi bulan Türkiye'nin denizlerdeki egemenlik haklarını içeren bir bölgeyi kapsamaktadır.

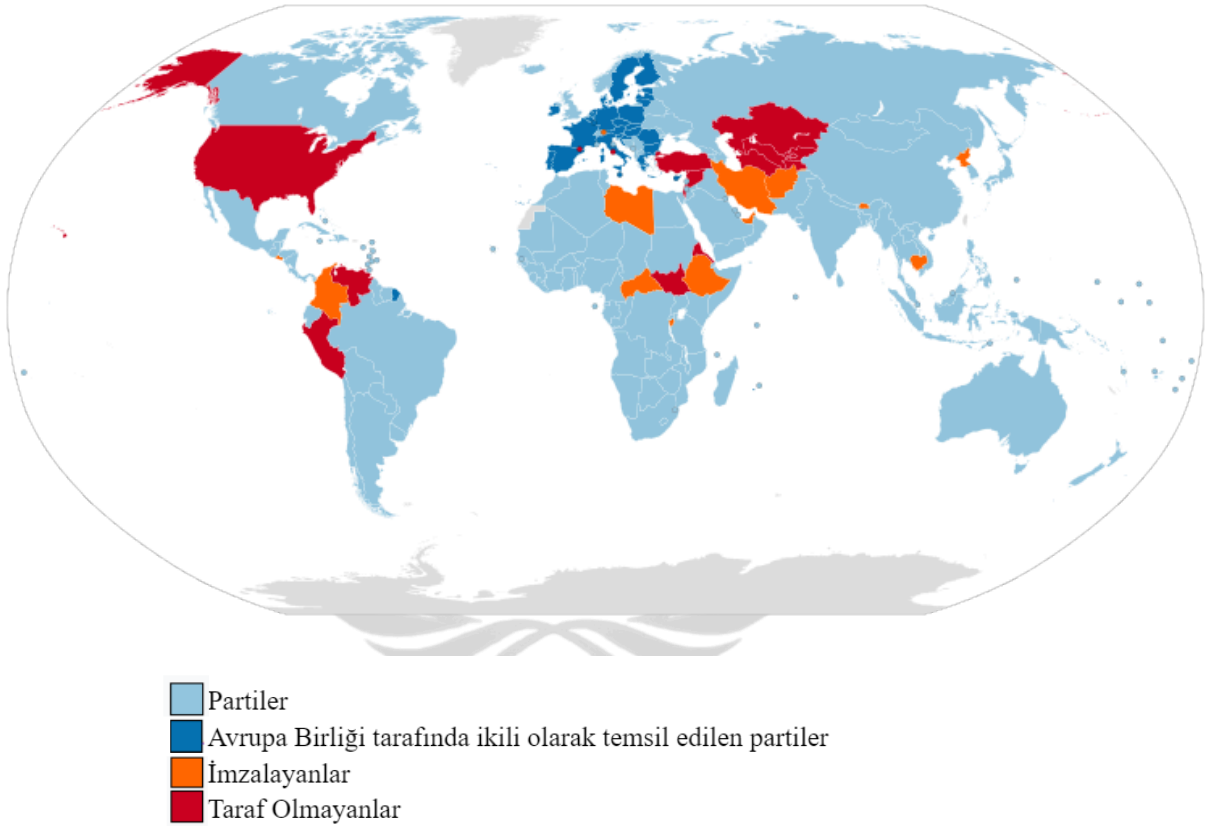
Resim4: Cihat Yaycı'nın Mavi Vatan Haritası

3.8. UNCLOS (Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi)

UNCLOS, yani Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi, denizlerin alanlarının belirlenmesi, kullanılması gibi çeşitli yönlerini kapsayan kapsamlı bir sözleşmedir. 10 Aralık 1982'de Jamaika da imzalanan bu sözleşme 16 Kasım 1994 tarihinde yürürlüğe girmiştir,

dünya üzerinde okyanusların kullanımı, uluslararası işletmeler için kurallar koymaya, işletmeler, çevre ve deniz doğal kaynaklarının yönetimine ilişkin ulusların hak ve sorumluluklarını tanımlayan uluslararası bir sözleşmedir. Sözleşmeye göre, 12 millik karasuları, 200 millik ekonomik bölge ve uluslararası sulardaki hakları belirler. Ayrıca, denizlerin araştırılması ve korunması için ülkeler arasında iş birliğini teşvik eder.

Taraf ülkeler, anlaşmanın hükümlerine uymakla yükümlüdür, bu da deniz hukuku alanında uluslararası iş birliğini artırır. UNCLOS, deniz yetki alanları üzerindeki anlaşmazlıkları çözme konusunda da önemli bir rol oynar. Örneğin, Uluslararası Deniz Hukuku Mahkemesi, taraflar arasındaki anlaşmazlıkları çözmek için kurulmuştur. Aşağıdaki haritada bu anlaşmaya taraf, imzacı ve taraf olmayan ülkeler verilmiştir. Görüldüğü üzere Türkiye Cumhuriyeti bu sözleşmede taraf değildir.

Resim5: UNCLOS Sözleşmesi Harita

3.9. Lozan Barış Antlaşması

Lozan Antlaşması, 24 Temmuz 1923 İsviçre'nin Lozan şehrinde imzalanmıştır. Bu antlaşmaya imzacı olan ülkeler sırasıyla; Türkiye, Yunanistan, İtalya, Birleşik Krallık, Fransa, Japonya, Hindistan(Gözlemci), Çekoslovakya ve Romanyadır. Bu antlaşmanın Mavi Vatan konusunda mühim olduğu hususlar, Türkiye ve Yunanistan için karasularının 3 mil olması esası üzerinde şekillenmiş olması ve Türkiye-Yunanistan arasındaki tek deniz sınırlarını belirleyen antlaşma olmasıdır.

Resim6: Türkiye ve Yunanistan'ın karasularının 3 mil iken haritası

3.10. Türkiye ve Yunanistan Arasındaki Mil Sorunu

Türkiye ve Yunanistan arasındaki mil sorunu Mavi Vatan konusunda çok önemli olan sorunlar arasındadır. Başlangıç Lozan Antlaşmasına göre 3 mil olan karasuları 1936'da Yunanistan, 1964'de Türkiye'nin kararıyla 6 mil'e çıkarılmıştır. Yunanistan-Türkiye ilişkilerinin gerilmesiyle Yunanistan tarafı Kıbrıs konusundaki asabiyetini adalar içinde dayatmak istemiştir ve Bunu 1982 BM 3. Deniz Hukuku konferansında alınan karara dayandırmaya çalışmıştır. Bu karar çerçevesinde ülkeler deniz egemenlik alanlarını 12 mil'e kadar çıkarabilmektedir. Ancak Türkiye Bu antlaşmaya bir taraf değildir. Aynı deniz hukuku konferansında alınan bir diğer karara göre ise antlaşma olmadan belirlenecek deniz sınırlarında taraf devletler bir araya gelerek eşit uzaklık ve özel durumlar belirlenecektir. Yunanistan Hükümeti 12 mil konusundaki ısrarını devam ettirince 8 Haziran 1995 tarihinde TBMM'den oy birliği ile bir karar çıkmıştır. Bu Karar şu şekildedir: "Böyle bir karar (12 mil konusunda)'da ısrarcı olunursa ve karar alınursa, hükümete askeri dahil olmak üzere tüm yetkiler verilmiştir." Bu açıkça olmasa da bir savaş sebebidir. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin bu karara bu kadar sert tepki vermesinin sebebini aşağıda bulunan haritadan anlayabiliriz.

6 ve 12 mile göre Ege Denizi'nde kara suları

TRT HABER

(6 MİL)

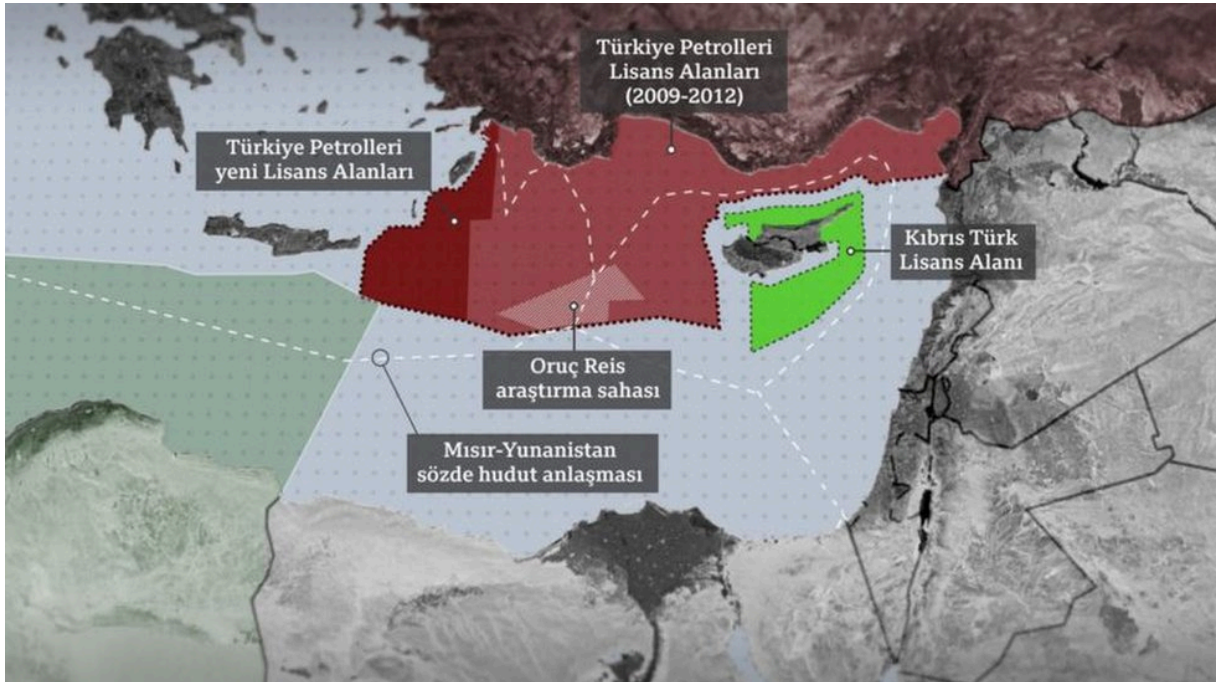

(12 MİL)

Resim7: 6 ve 12 mil'in haritada gösterimi

3.11. Türkiye'nin Bölgelerdeki Aktif Faaliyetleri

- **Doğal Gaz Arama ve Sondaj Çalışmaları:** Türkiye, Karadeniz ve Akdeniz'de doğal gaz ve petrol arama faaliyetleri yürütmektedir. Özellikle Karadeniz'de 2020 yılında bulunan büyük doğal gaz rezervleri sonrası, Türkiye'nin bölgede sondaj çalışmalarına ağırlık verdiği bilinmektedir.

Resim8: Doğu Akdeniz'deki Alanlar ve Faaliyetler

Resim9 :Doğu Akdeniz ve Karadeniz 'deki gemilerin bulunduğu bölgeler (2020)

- **Deniz Kuvvetlerinin Tatbikatları:** Türk Deniz Kuvvetleri, Mavi Vatan bölgelerinde düzenli olarak tatbikatlar yaparak deniz güvenliğini sağlamaktadır. Bu tatbikatlar, Türkiye'nin deniz haklarını koruma kararlılığını gösteren önemli askeri faaliyetlerdir.
- **Diplomatik Anlaşmalar ve İttifaklar:** Türkiye, Mavi Vatan alanlarındaki haklarını savunmak için çeşitli diplomatik girişimlerde bulunmuştur. Örneğin, Libya ile imzalanan deniz yetki alanları anlaşması, Türkiye'nin Akdeniz'deki deniz sınırlarını güvence altına almak için attığı önemli adımlardan biridir.
- **Askeri Devriyeler ve Güvenlik Operasyonları:** Türkiye, Ege ve Akdeniz'de sınırlarını koruma ve yasa dışı faaliyetleri önleme amacıyla deniz devriye operasyonları düzenlemektedir. Bu faaliyetler, deniz güvenliğinin artırılmasını hedeflemektedir.

4. Türkiye Cumhuriyeti'nin Düşüncesi

Türkiye Cumhuriyeti içerisinde Mavi Vatan doktrini konusunda farklı düşünceler ortaya çıkmaktadır. Genel olarak, çoğunluk bu doktrini benimsemekte ve Türkiye'nin deniz yetki alanlarında egemenlik iddiasında bulunmasının, özellikle Doğu Akdeniz'deki potansiyel enerji kaynaklarından büyük yarar sağlayacağına inanmaktadır. Bu görüşe göre, Türkiye'nin deniz sınırlarını uluslararası hukuka dayandırarak

savunması, ülkenin stratejik ve ekonomik çıkarlarına hizmet etmektedir. Özellikle doğal gaz ve petrol rezervlerinin Türkiye'nin enerji ihtiyacına önemli bir katkı sunabileceği düşünülmektedir ve bu nedenle Mavi Vatan doktrini, Türkiye'nin jeopolitik ve ekonomik gücünü artırmak için bir fırsat olarak görülmektedir.

Resim11: Türkiye Bayrağı

Öte yandan, Mavi Vatan'a karşı çıkan kesimler de bulunmaktadır. Bu gruplar, doktrinin Türkiye'nin uluslararası ilişkilerine olumsuz etkilerde bulunacağını savunmaktadır. Özellikle Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ile süregelen deniz sınırı anlaşmazlıkları, bölgedeki gerilimi artırmakta ve Türkiye'nin komşu ülkelerle ilişkilerinde zorluklar yaşamasına neden olmaktadır. Ayrıca, Avrupa Birliği ülkeleri ve ABD gibi küresel güçlerin de Türkiye'nin bu tutumuna tepki gösterdiği ve bunun ülkenin diplomatik itibarını zedeleyebileceği düşünülmektedir. Bu kesime göre, Mavi Vatan politikası Türkiye'yi izole edebilir ve bölgesel barışa zarar verebilir.

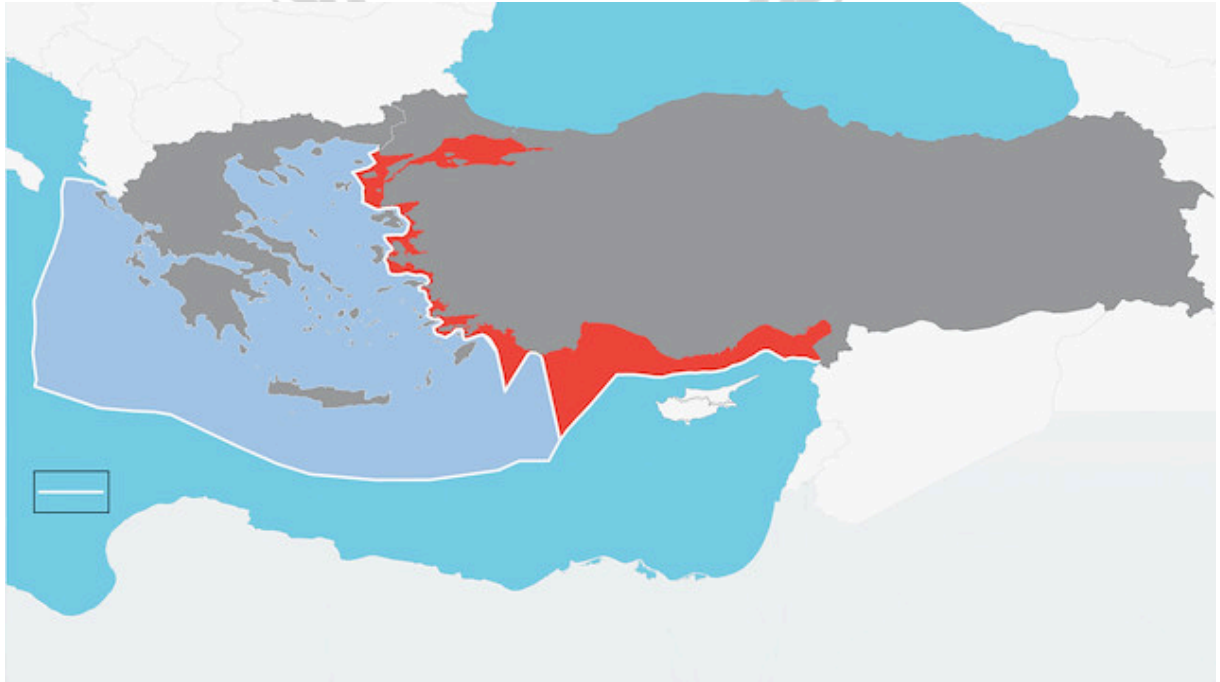
Son olarak, bu iki zıt görüşün merkezinde, Türkiye'nin çıkarları ile bölgesel ve uluslararası aktörler arasındaki dengeler yer almaktadır. Türkiye'nin enerji güvenliği, ekonomik çıkarları ve jeopolitik duruşu dikkate alındığında, Mavi Vatan'ın savunucuları bu doktrinin ülkenin geleceği için kritik olduğunu vurgulamaktadır. Ancak, karşıtları bu politikanın kısa vadede stratejik bir kazanç sağlasa bile, uzun vadede Türkiye'yi zor bir diplomatik pozisyona sokabileceğini ileri sürmektedir. Dolayısıyla, Mavi Vatan doktrini hem iç siyasette hem de uluslararası arenada sürekli tartışma konusu olmaya devam etmektedir.

5. Dış Devletlerin Düşünceleri

Yunanistan: Yunanistan Türkiye'nin Doğu Akdeniz ve Ege üzerindeki deniz sınırları iddialarına güçlü bir şekilde karşı çıkmaktadır özellikle Türkiye'nin mavi vatan kapsamında öne sürdüğü kıta sahanlığı ve münhasır ekonomik bölge talepleri, Yunanistan ile ciddi gerilimlere yol açmaktadır. Yunanistan, Ege Denizi'ndeki kıta sahanlığı ve karasuları konusunda Türkiye'nin taleplerini kabul etmemekte ve Türkiye'nin karasularını genişletme girişimlerine karşı çıkmaktadır. Türkiye, Ege'deki bazı Yunan adalarının kıta sahanlığına sahip olmaması gerektiğini savunmakta, Yunanistan ise bu adaların uluslararası hukuka göre deniz yetki alanlarına sahip olduğunu belirtmektedir. Bunlar karşısında Yunanistan, Türkiye ile olan anlaşmazlıklar konusunda uluslararası arenada diplomatik destek aramakta ve savunma harcamalarını artırmaktadır. AB ve NATO gibi platformlarda Yunanistan, Türkiye'yi uluslararası hukuka aykırı hareket etmekle suçlamakta ve Türkiye'ye karşı daha sert tedbirler alınmasını istemektedir.

Resim12: Yunanistan Bayrağı

Resim13: Yunanistan'ın denizlerde hak iddia ettiği bölge (Sevilla Haritası)

Libya: Libya Türkiye'nin Mavi Vatan düşüncesini desteklemekte ve Doğu Akdeniz'de Türkiye ile yaptığı anlaşma ile karşılıklı olarak devletlerin bölgedeki çıkarlarını güvence altına almıştır. Bu anlaşma Türkiye ve Libya ilişkisini güçlendirmiştir. Libya, özellikle Doğu Akdeniz'deki enerji kaynaklarına erişim konusunda bu anlaşmayı önemli buluyor ve bölgedeki Türkiye'nin kendi deniz sınırların koruma politikası ile Libya'nın kendi deniz sınırlarını koruma çabaları örtüşüyor bu bağlamda ise her iki devlet de Akdeniz'deki varlığını sürdürmeye yönelik ortak bir strateji geliştiriyor. Ancak Libya'nın iç durumu ve siyasi çatışmaları bu politikanın değişmesine sebebiyet verme riski taşımaktadır.

Resim14: Libya Bayrağı

Resim15: Türkiye-Libya Arasında Yapılan Anlaşmaya Göre Deniz Sınırları

Mısır: Mısır Türkiye'nin Mavi Vatan düşüncesine ve özellikle Doğu Akdeniz'deki yetki alanları üzerindeki iddialara karşı çıkmaktadır. Mısır Türkiye'nin Libya ile 2019 yılında imzaladığı deniz sınırları anlaşmasını geçersiz bulmakta ve bu anlaşmanın uluslararası hukuka aykırı olduğunu iddia etmektedir. Bunlarla birlikte Mısır kendi deniz sınırlarını korumak amacıyla Yunanistan ile çeşitli anlaşmalar imzalamıştır. Bu anlaşmalar ile Doğu Akdeniz'deki enerji kaynaklarına erişim sağlamayı hedeflemektedir. Mısır bölgede Türkiye'nin etkisini azaltmak ve kendi haklarını korumak için bu tarzda anlaşmalara ekstra önem veriyor ve destekliyor. Ayrıca Mısır Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki faaliyetlerinin bölgenin istikrarını bozduğunu düşünmekte ve bu konuda çeşitli diplomatik adımlar atmaktadır.

Resim16: Mısır Bayrağı

Resim17: Mısırın hak iddia ettiği MEB bölgeleri ve Yunanistan ile anlaşma yaptığı bölgeler;

Avrupa Birliği: Avrupa Birliği Türkiye'nin mavi vatan adı altında gerçekleştirdiği eylemleri yasadışı olarak nitelendirmiş ve zaman zaman bu faaliyetlere karşın yaptırımlar uygulamıştır. AB Türkiye'nin Kıbrıs'ın münhasır ekonomik bölgesinde yaptığı hidrokarbon arama faaliyetleri nedeniyle çeşitli yaptırımlar uygulamıştır. Yapılan bu yaptırımlar Türkiye'nin AB müzakerelerini olumsuz etkilemekte ve gümrük birliği gibi ekonomik anlaşmaların genişletilmesi üzerinde baskı oluşturmaktadır. Ayrıca Türkiye AB tarafından sık sık uluslararası hukuka uymaya Kıbrıs ve Yunanistan'ın egemenlik haklarına saygı göstermeye çağırıyor. Ayrıca, Kıbrıs Cumhuriyeti, Türkiye'nin sondaj faaliyetlerini durdurması için uluslararası hukuku ve BM Deniz Hukuku Sözleşmesi'ni (UNCLOS) dayanak göstermektedir.

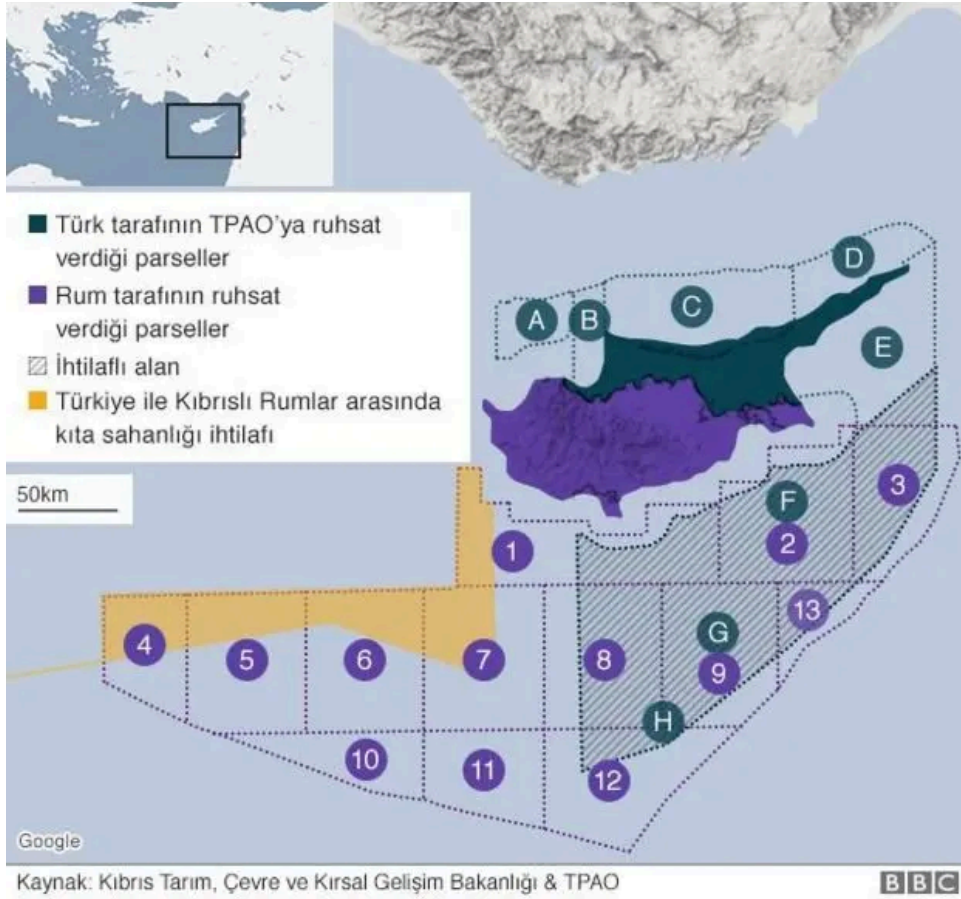

Resim18: Avrupa Birliği Bayrağı

GKRY(Kıbrıs): Kıbrıs Cumhuriyeti, kendi münhasır ekonomik bölgesinin uluslararası deniz hukuku çerçevesinde tanınması gerektiğini savunmaktadır. Türkiye ise Kıbrıs Cumhuriyeti'nin münhasır ekonomik bölge iddialarını kabul etmemekte ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin (KKTC) de bu bölgelerde hak sahibi olduğunu belirtmektedir. Türkiye, Kıbrıs'ın güneyindeki bu bölgelerde kendi sondaj gemilerini göndererek faaliyetlerde bulunmaktadır; bu da Kıbrıs Cumhuriyeti ve AB tarafından yasadışı olarak nitelendirilmektedir. Kıbrıs AB ve diğer uluslararası platformlarda Türkiye'nin bu faaliyetlerine karşı daha sert yaptırımlar uygulanmasını istemektedir

Resim19: Kıbrıs Bayrağı

Resim20: Türkiye, GKRY ve KKTC arasındaki ihtilaflı sınır haritası

6. Sözlük

Mil: Mil bir mesafe ölçüm birimidir deniz ve kara mil'i olarak ikiye ayrılır. Bir deniz mil'i 18522,2 metredir.

Münhasır Ekonomik Bölge: Münhasır ekonomik bölge (MEB), bir devletin kıyılarından 200 deniz mili (yaklaşık 370 km) genişliğinde uzanan bir deniz alanıdır. Bu bölgede, kıyı devleti doğal kaynaklar üzerinde özel haklara sahiptir; bu, balıkçılık, mineral çıkarımı ve enerji üretimi gibi faaliyetleri içerir. Diğer ülkeler bu alanda sınırlı haklara sahiptir ve genellikle sadece geçiş hakkına sahip olurlar.

Kıta sahanlığı, bir ülkenin kara parçasının deniz altındaki doğal uzantısıdır. Yani, karaların deniz içerisindeki devamı gibi düşünebilirsiniz. Bu alan, genellikle sığ ve eğimli bir yapıya sahiptir ve kıyı devletlerinin egemenliğine tabidir. Ayrıca Kıta sahanlıkları, ülkelerin deniz sınırları ve doğal kaynakları üzerindeki haklarını belirler. Bu nedenle ülkeler için büyük bir önemiyet içerir.

7. Komitede Değinilmesi Gereken Konular

- *Mavi Vatan bölgelerinde yapılabilecek yeni anlaşmalar, bölgesel iş birliği mekanizmaları.*
- *Komşu devletler ile yapılacak görüşmeler ve anlaşmalar.*
- *Denizler, Okyanuslar ve MEBleri belirlenmesi konusunda yapılabilecekler.*
- *Mavi Vatan bölgelerindeki enerji kaynaklarının yönetimi ve keşfedilmesi.*
- *Mavi Vatan bölgesinde yapılacak askeri faaliyet ve tatbikatlar.*

8. Daha Fazla Okuma ve Araştırma

<https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-53606564>

<https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-54096105>

https://www.youtube.com/watch?v=Kuui_8LofFg&t=2373s

Kaynakça

ACER, YÜCEL. «TÜRKIYE-LIBYA DENİZ SINIRI ANTLAŞMASI'NIN.» Seta Perspektif (2020).

Areteos, Evangelos. «Mavi Vatan and Forward Defense.» Lefkoşa: Diplomatic Academy University, 23 Aralık 2023.

Genel: Mavi Vatan Kavramı ve Önemi. 23 10 2023.
<<https://mavivatan.net/mavi-vatan-kavrami-ve-onemi/>>.

GÖZÜGÜZELLİ, Emete . «DOĞU AKDENİZ'DE ENERJİ NAKİL PROJELERİ VE TÜRKIYE'NİN ROLÜ.» (tarih yok): 2024.

HAYTA, Necdet . Adalar Denizi- Doğu Akdeniz- Mavi Vatan. Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, 2023.

KADAN, TEVFİK. «Mavi Vatan Doktrini.» Deniz İpek Yolu'nda 'Mavi Vatan' Buluşması. Ankara: BRIQ, 2020-2021. 35-48. D.

Murat, Ali. «Mavi Vatan Doktrini bağlamında Türkiye'nin deniz jeopolitiği.» (2022).

Scharf, Michael P. «The Truman Proclamation on the Continental Shelf.» Customary International Law in Times of Fundamental Change. Cambridge University Press, 2013. 107 - 122.

Salahov, K. (2023). Türkiye Cumhuriyeti'nin Deniz Jeopolitiğinde Doğu Akdeniz. Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi, 10 (5), 1831-1844.

GÜNEŞ, Alper. «Deniz - Enerji Güvenliği İlişkisi Bağlamında Türkiye'nin Doğu.» Çankırı Karatekin Üniversitesi ve İdari Bilimler Dergisi 12.1 (2022): 363-391. Belge. <<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2436088>>.

Resim1: https://tbmm.gov.tr/images/kurumsal_kimlik/yaldizli_logo_thumb.png

Resim2: <https://image.cnnturk.com/i/cnnturk/75/740x416/5947fa1761361f0ac85dbe92.jpg>

Resim3: <https://ajssarimg2.mediatriple.net/1117165.jpg.webp?w=750&h=422>

Resim4: https://mavivatan.net/wp-content/uploads/2020/08/mavivatan_haritasi-1.jpeg

Resim5: <https://www.unclos.org/parties.png>

Resim6:

https://imgscdn.stargazete.com/imgsdisk/2020/04/14/lozan-tartismali-hale-gel-462_2-41.jpg

Resim7:

[https://www.trthaber.com/dosyalar/images/yunanistan%20t%C3%BCrkiye%206%20mil%2012%20mil%20harita\(1\)\(1\).jpg](https://www.trthaber.com/dosyalar/images/yunanistan%20t%C3%BCrkiye%206%20mil%2012%20mil%20harita(1)(1).jpg)

Resim8:

https://static.euronews.com/articles/stories/04/99/46/06/750x422_cmsv2_489840e4-7a67-5be3-a982-dcfb98e641b7-4994606.jpg

Resim9: <https://image.hurimg.com/i/hurriyet/75/750x422/5f415f460f25441394bf4ef7.jpg>

Resim10: <https://trthaberstatic.cdn.wp.trt.com.tr/resimler/1532000/mavi-vatan-1533784.jpg>

Resim11: <https://www.flagcolorcodes.com/data/flag-of-turkey.png>

Resim12: <https://www.countryflags.com/wp-content/uploads/greece-flag-png-large.png>

Resim13:

<https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcRppx5uLw3c0yFA8iwx8TsSbCf7oK KJQf72NVtQZXYeMsqVbpV7BSQTS-6-GkhZO0tLMbY&usqp=CAU>

Resim14:

https://flagmakers.co.uk/media/lrfphf5r/flag_of_libya1.png?anchor=center&mode=crop&width=800&height=0&format=webp&quality=50&rnd=132700497190370000

Resim15:

https://static.euronews.com/articles/stories/04/38/37/16/1920x1080_cmsv2_3d3dc17f-9d4f-55da-a032-92d27d73ee07-4383716.jpg

Resim16: <https://www.countryflags.com/wp-content/uploads/egypt-flag-png-large.png>

Resim17:

Resim18: <https://pluspng.com/img-png/eu-flag-png-file-flag-of-europe-svg-1280.png>

Resim19: <https://s3.amazonaws.com/images.wpr.com/flag-pages/svg/cy.svg>

Resim20:

https://ichef.bbci.co.uk/ace/ws/624/cpsprodpb/13CCB/production/_107799018__104768232_cyprusmap.jpg.webp

